

Reikalavimai audiovizualiniam
sektoriui, įsigaliojus LR gaminių
ir paslaugų prieinamumo
įstatymui

Aktualus reglamentavimas

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų

- Išskiriamos audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieigos paslaugos, kaip atskira rūšis paslaugų, kuri turi įgyvendinti prieinamumo reikalavimus
- Preambulės 31 p.: *paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, galėtų apimti interneto svetaines, internetines taikomoji programas, priedėliu grindžiamas taikomoji programas, taikomoji programas, kurias galima atsisiųsti, nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, įskaitant mobiliąsias programas, ir susijusias medijos leistuves, taip pat išmaniosios televizijos paslaugas.* Taigi, direktyva pirmiausia kalba apie tokias paslaugas, kurios yra tiekiamos internetu.

Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų įstatymas

- Į šį įstatymą perkeltos prieinamumo direktyvos nuostatos

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas

- Nekalba apie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieigos paslaugas, tačiau yra nuostatos dėl viešosios informacijos nuoseklaus prieinamumo gerinimo pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą informacinio prieinamumo neįgaliesiems gerinimo veiksmų planą.

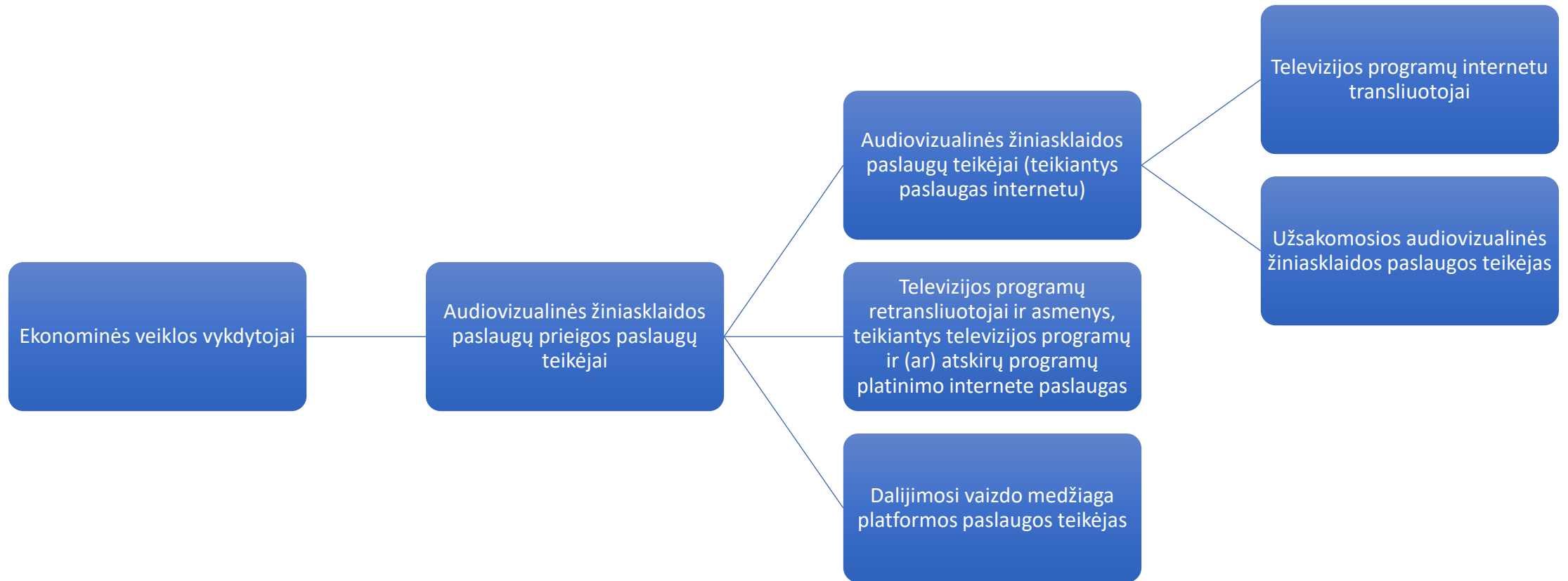
Europos standartas EN 301 549 Dėl prieinamumo reikalavimų informacinių ir ryšių technologijų gaminiams ir paslaugoms (angl. *Accessibility requirements for ICT products and services*)

- Oficialiai pripažintas ES harmonizuotas standartas, kurį gali pasirinkti taikyti paslaugų teikėjai.
- Šiuo metu aktuali V3.2.1. standarto versija. Planuojama šį standartą atnaujinti 2026 m.

Interneto turinio prieinamumo gairės (angl. *Web Content Accessibility Guidelines*)

- Tai pasaulinės gairės, nustatančios interneto turinio reikalavimus asmenims su negalia. Tai tarptautinis standartas.
- Šiuo metu aktuali WCAG 2.2 versija. Planuojamas standarto atnaujinimas per kelerius ateinančius metus.

Kas turi užtikrinti prieinamumo reikalavimų įgyvendinimą audiovizualiniame sektoriuje?

Kokie reikalavimai, susiję su prieinamumu, taikomi kiekvienam paslaugos teikėjui (laikant, kad viešojoji informacija yra prieinama pagal VIĮ 34 str.) ?

Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieigos paslaugų teikėjai turi:

1. Esminio paslaugos pagrindinio pobūdžio keitimo ir neproporcingos naštos įsivertinimas
2. Užtikrinti prieinamumo komponentų atitiktį prieinamumo reikalavimams
3. Užtikrinti, kad interneto svetainės, susijusios internetinės taikomosios programos ir nešiojamais prietaisais teikiamos paslaugos, įskaitant mobiliąsias programas, atitiktų prieinamumo reikalavimus, kiek tai susiję su asmens, turinčio negalią galimybe pasinaudoti teikiamomis paslaugomis
4. Elektroninių programų vadovų (katalogų) prieinamumo užtikrinimas
5. Paslaugų teikimo sąlygų pritaikymas pagal prieinamumo reikalavimus

1. Esminio paslaugos pagrindinio pobūdžio keitimo ir neproporcingos naštos įsivertinimas

Įsivertinama ar paslaugos teikėjas gali būti laikomas *labai maža įmone*

(LR smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad *Labai maža įmonė* – tai įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. eurų;
- 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. eurų.)

Gali būti laikoma *labai maža įmone*

Nereikalaujama laikytis prieinamumo reikalavimų

Nereikalaujama atlikti esminio paslaugos pobūdžio keitimo ir neproporcingos naštos vertinimo

Nelaikoma *labai maža įmone*

Rengiama viena ar atskiros ataskaitos. Joje:
- Įvertinama, ar dėl prieinamumo reikalavimų taikymo nereikėtų daryti esminio paslaugos pagrindinio pobūdžio pakeitimo

- Įvertinama, ar dėl prieinamumo reikalavimų taikymo paslaugos teikėjas nepatirs neproporcingos naštos (remiantis Prieinamumo įst. 2 priede nurodytais kriterijais)

Nustačius, kad taikant prieinamumo reikalavimus **turėtų būti** keičiamas esminis paslaugos pagrindinis pobūdis ir/ar būtų sukurta neproporcinga našta

Nustačius, kad taikant prieinamumo reikalavimus **neturėtų būti** keičiamas esminis paslaugos pagrindinis pobūdis ir/ar būtų sukurta neproporcinga našta

Raštu informuojama priežiūros institucija, pateikiant ataskaitą (nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 d. nuo vertinimo atlikimo dienos)

Vertinimas atnaujinamas, esant bet kuriai iš šių sąlygų:
1) kai keičiamos siūlomos paslaugos;
2) rinkos priežiūros institucijų prašymu;
3) bent kas 5 metus.

Ataskaita saugoma 5 metus po to, kai paslauga buvo suteikta paskutinį kartą ir turi būti pateikiama priežiūros institucijai jos prašymu

2. Prieinamumo komponentų atitikties prieinamumo reikalavimams užtikrinimas

Įsivertinama, ar teikiamas turinys yra:

- 1) iš anksto įrašytas apibrėžtos trukmės žiniasklaidos turinys, paskelbtas iki 2025 m. birželio 28 d.;
- 4) trečiosios šalies turinys, kuris nėra nei finansuojamas, nei parengtas, nei kontroliuojamas atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo;
- 5) apibrėžiamas kaip archyvai, t. y. kurių turinys, įsigaliojus Prieinamumo įstatymui, nėra atnaujinamas arba redaguojamas (Prieinamumo įst. 2 str. 6 d.)

Nustačius, kad atitinkama kažkuri iš nurodytų situacijų - prieinamumo reikalavimai nėra taikomi

Nustačius, kad neatitinkama nei viena iš nurodytų situacijų, renkamasi:

Darniųjų standartų (jų dalių), techninių specifikacijų taikymas. Tuomet **preziumuojama, jog paslaugos atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus**

Atitikties užtikrinimas paslaugų teikėjo nuožiūra. Priežiūros institucija vertina:

Ar prieinamumo komponentai yra visapusiškai perduodami

Ar yra užtikrinama tinkama tikslaus perteikimo kokybė

Ar prieinamumo komponentai sinchronizuojami su garsu ir vaizdo medžiaga

Ar naudotojams sudarytos sąlygos valdyti prieinamumo komponentų perteikimą ir naudojimą

3. Užtikrinti, kad interneto svetainės, susijusios internetinės taikomosios programos ir nešiojamais prietaisais teikiamos paslaugos, įskaitant mobiliąsias programėles, atitiktų prieinamumo reikalavimus, kiek tai susiję su asmenimis, turinčiais negalią galimybe pasinaudoti teikiamomis paslaugomis

Darniųjų standartų (jų dalių), techninių specifikacijų taikymas. Tuomet preziumuojama, jog paslaugos atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus

Atitikties užtikrinimas paslaugų teikėjo nuožiūra. Priežiūros institucija vertina:

Ar jos yra suvokiamos (angl. *perceivable*)?

Ar jas galima naudoti (angl. *operable*)?

Ar jos yra suprantamos (angl. *understandable*)?

Ar jos yra tvarios (angl. *robust*)?

